Gemeente Amsterdam

Ontwikkeling straatdealerproblematiek 2023-2024

Onderzoek en Statistiek

In opdracht van: Directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV)
Projectnummer: 250200
Auteur: 5.1, 2, e en 5.1, 2, e
E-mailadres: 5.1, 2, e amsterdam.nl; 5.1, 2, e amsterdam.nl

Bezoekadres: President Kennedylaan 923
Post: Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Telefoon: 5.1, 2, e
Website: onderzoek.amsterdam.nl

Foto voorzijde: Avond Centrum, fotograaf 5.1, 2, e (2023)

Amsterdam, juni 2025

Inhoud

Inhoud 2

Samenvatting en conclusie 3

Inleiding 6

Werkwijze 6
Groepsgesprekken 8
Rapportage 8

1 Omvang straatdealers 9

1.1 Incidenten en verdachten 9
1.2 Verblijfsverboden 11
1.3 Cameraregistraties 14
1.4 Bezoekers 15

2 Overlast van straatdealers 17

2.1 Overlast drugsgebruik en drugsverkoop 17
2.2 Vermoedens verkopen drugs en samenkomst criminelen 18
2.3 SIG-meldingen 20

3 Nieuwe aanwas straatdealers 22

3.1 Verdacht van straatdealen, maar niet in de twee jaar daarvoor 22
3.2 Eén keer verdacht van straatdealen 23
3.3 Minderjarige verdachten 24

Bijlage indicatorentabel 25

Samenvatting en conclusie

In de Amsterdamse binnenstad veroorzaken straatdealers overlast en zij vallen bewoners en toeristen lastig met het aanbieden van echte of nepdrugs. Daarbij gedragen straatdealers zich vaak agressief. Ze geven mensen een onveilig gevoel. Naast bestaande maatregelen worden geregeld nieuwe maatregelen bedacht of worden bestaande maatregelen uitgebreid.

Het doel van de aanpak straatdealers is het verminderen van de straatdealerproblematiek in de Amsterdamse binnenstad. Concreter wordt daaronder verstaan:

- Minder actieve straatdealers in de binnenstad.
- Minder door bewoners en ondernemers van de binnenstad ondervonden overlast en criminaliteit van straatdealers.
- Minder aanwas van nieuwe straatdealers.

Om zicht te krijgen op de omvang en ontwikkeling van de problematiek van het straatdealen in de Amsterdamse binnenstad, heeft Onderzoek en Statistiek (O&S) in 2023 een “Indicatorentabel straatdealers binnenstad” gemaakt. In deze tabel, ontwikkeld in opdracht van de directie Openbare Orde en Veiligheid, zijn verschillende cijfers opgenomen die mogelijk iets kunnen zeggen over de omvang van de straatdealerproblematiek. Ook de ontwikkeling van deze cijfers en de achterliggende cijfers zijn hierin opgenomen. Daarbij is gekeken naar indicatoren die (mogelijk) inzicht geven in de hierboven genoemde drie doelen. In 2025 is deze tabel geüpdatet met de ontwikkeling van de indicatoren tot en met 2024. In deze rapportage worden de indicatoren beschreven.

Omvang straatdealers
Om iets te kunnen zeggen over de omvang van straatdealers, is gekeken naar de volgende indicatoren: aantal incidenten en verdachten van straatdealen in Centrum, aantal opgelegde verblijfsverboden voor straatdealen in Centrum, aantal cameraregistraties van straatdealen in de cameratoezichtgebieden in Centrum en het aantal bezoekers in Amsterdam. Te zien is dat al deze indicatoren ongeveer dezelfde ontwikkeling volgen, zie figuur 0 hieronder. Tussen 2019 en 2021 is een afname te zien, om na de coronacrisis weer toe te nemen tot 2023. Tussen 2023 en 2024 laten de meeste indicatoren een afname zien. Ook liggen de meeste cijfers in 2024 lager dan in 2019. Er lijkt hiermee een indicatie te zijn voor een afname van het aantal straatdealers in Centrum, maar de kanttekening bij deze cijfers is dat ze afhankelijk zijn van de inzet van medewerkers. Hoe meer politie er in het gebied aanwezig is en/of hoe meer er tijdens de aanwezigheid ingezet wordt op straatdealers, hoe groter de kans is dat zij incidenten en verdachten registeren en verblijfsverboden opleggen. Hetzelfde geldt voor de cameraregistraties, omdat camerabeelden uitgekeken en geregistreerd dienen te worden door medewerkers van de cameratoezichtruimte.

Figuur 0 Aantal incidenten, verdachten, verblijfsverboden, cameraregistraties in Centrum en aantal bezoekers in Amsterdam, 2017-2024*

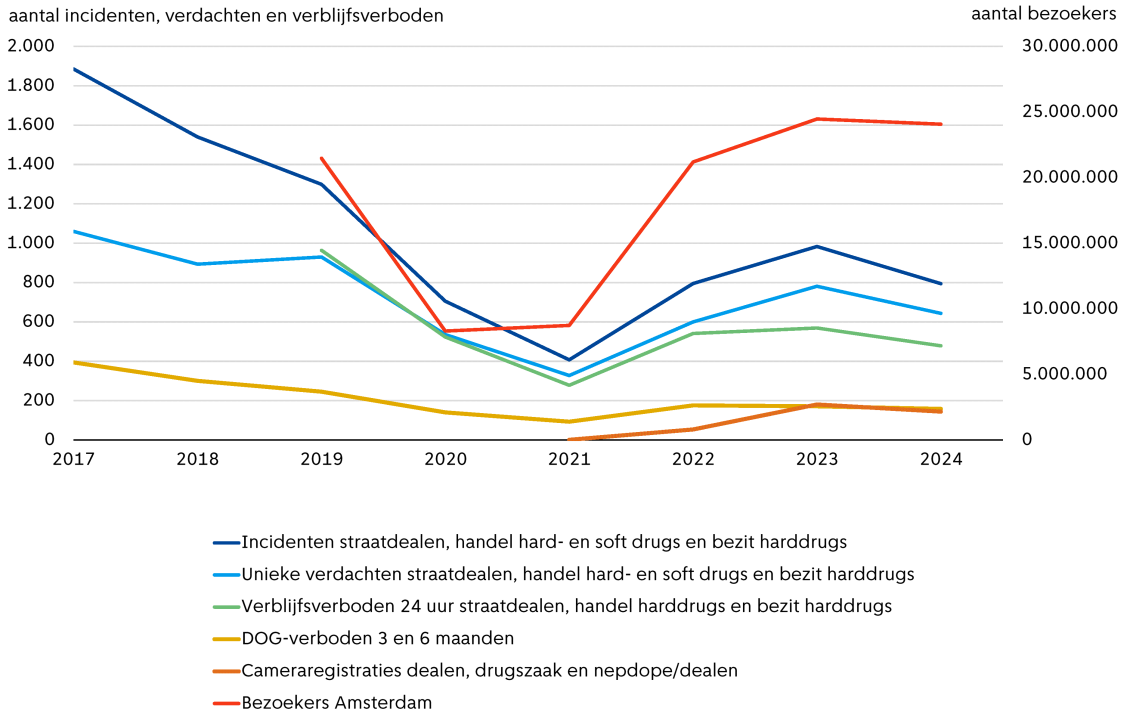

* Bezoekerscijfers van 2024 betreffen voorlopige cijfers

Overlast van straatdealers

Om iets te kunnen zeggen over de ervaren overlast van straatdealers is gekeken naar gegevens uit de Veiligheidsmonitor, een enquête waarin aan bewoners vragen zijn gesteld over verschillende vormen van overlast die te maken (kunnen) hebben met straatdealers. Het gaat om de ervaren overlast van drugsgebruik en drugshandel en de mate waarin bewoners het vermoeden hebben dat er drugs worden verkocht in hun buurt en dat er criminelen samenkomen in hun buurt. Ook is gekeken naar het aantal meldingen van straatdealen dat door Amsterdammers bij de gemeente is gedaan. De ervaren overlast van straatdealers is het grootst op de Burgwallen-Oude Zijde, dit blijkt zowel uit de Veiligheidsmonitor als uit de meldingen die Amsterdammers bij de gemeente hebben gedaan. De ervaren overlast zoals aangegeven in de Veiligheidsmonitor is hier tussen 2021 en 2024 onverminderd hoog. De meeste meldingen die in Centrum zijn gedaan over straatdealers, zijn afkomstig van de Burgwallen-Oude Zijde. De meldingen zijn hier tussen 2023 en 2024 flink toegekomen. Van alle meldingen die over straatdealers zijn gedaan op de Burgwallen-Oude Zijde, kwam ruim de helft van de meldingen van de Kop Zeedijk. Ook op de Burgwallen-Nieuwe Zijde is de ervaren overlast van straatdealers relatief hoog, maar een stuk minder hoog dan op de Burgwallen-Oude Zijde. Gemiddeld in Amsterdam en in stadsdeel Centrum wordt veel minder overlast ervaren van straatdealers dan op de Burgwallen-Oude Zijde.

Nieuwe aanwas van straatdealers

Het in kaart brengen van nieuwe aanwas van straatdealers is lastig. Cijfers over hoeveel verdachten voor het eerst in hun leven verdacht zijn van straatdealen zijn niet beschikbaar. Daarnaast zijn er zeer waarschijnlijk ook straatdealers die nooit gepakt worden. Om mogelijk toch een inschatting te kunnen maken over nieuwe aanwas, is gekeken naar verdachten van straatdealen die in de twee jaar daarvoor niet verdacht waren van straatdealen, het aandeel verdachten dat één keer verdacht is geweest van straatdealen in een bepaalde periode (ten

opzichte van het totaal aantal verdachten van een straatdealerincident) en naar het aandeel minderjarigen onder de verdachten. Hoewel deze indicatoren niet de nieuwe aanwas (precies) meten, is te zien dat de meeste indicatoren afnemen of gelijk blijven, wat er mogelijk op kan duiden dat de nieuwe aanwas niet toeneemt.
Het merendeel van de verdachten van straatdealen in 2024 is de twee jaar daarvoor niet verdacht geweest van straatdealen en dat aandeel neemt af. Een vergelijkbaar beeld is te zien bij het aantal keren dat verdachten verdacht zijn geweest van straatdealen in een bepaalde periode. Het aandeel dat één keer verdacht is geweest van straatdealen, is licht gedaald de afgelopen jaren, dat kan duiden op minder nieuwe aanwas. Tot slot ligt het aandeel minderjarige verdachten van straatdealen laag en is tussen 2023 en 2024 gelijk gebleven.
Zoals gezegd zijn er kanttekeningen te plaatsen in hoeverre deze indicatoren iets zeggen over nieuwe aanwas. Wel laten deze cijfers zien dat er veel verschillende verdachten zijn en dus niet een specifieke kleine groep straatdealers die meerdere keren gepakt wordt.

Conclusie
De cijfers over de omvang van het aantal straatdealers nemen recent af, maar deze cijfers zijn afhankelijk van de inzet op deze problematiek. Bewoners ervaren nog steeds veel overlast van straatdealers, met name op de Burgwallen-Oude Zijde. Er is geen indicatie voor afname hiervan. De indicatoren die iets zeggen over nieuwe aanwas zijn zeer indicatief. Ze nemen weliswaar af of blijven gelijk, maar vanwege het indicatieve karakter van deze indicatoren wederom de afhankelijkheid van de inzet, is niet te zeggen dat er minder nieuwe aanwas van straatdealers is. Op basis van de indicatoren in dit rapport kan niet gesteld worden dat de straatdealerproblematiek in de Amsterdamse binnenstad afneemt.

Inleiding

In de Amsterdamse binnenstad veroorzaken straatdealers overlast en zij vallen bewoners en toeristen lastig met het aanbieden van echte of nepdrugs. Daarbij gedragen straatdealers zich vaak agressief. Ze geven mensen een onveilig gevoel. Naast bestaande maatregelen zoals het aanhouden van straatdealers, het opleggen van gebiedsverboden aan straatdealers en extra aandacht voor jonge of kwetsbare straatdealers worden geregeld nieuwe maatregelen bedacht of worden bestaande maatregelen uitgebreid, zie bijvoorbeeld https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/organisatie/overige/acvz/aanpak-straatdealers/ en https://www.amsterdam.nl/stadsdelen/centrum/nieuws/langere-gebiedsverboden-straatdealers/.

Het doel van de aanpak straatdealers is het verminderen van de straatdealerproblematiek in de Amsterdamse binnenstad. Concreter wordt daaronder verstaan:

- Minder actieve straatdealers in de binnenstad.
- Minder door bewoners en ondernemers van de binnenstad ondervonden overlast en criminaliteit van straatdealers.
- Minder aanwas van nieuwe straatdealers.

In 2023 was er voor de directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV), verantwoordelijk voor de aanpak straatdealers, onvoldoende (objectief) zicht op de omvang en ontwikkeling van de problematiek van het straatdealen in de Amsterdamse binnenstad. OOV heeft aan Onderzoek en Statistiek (O&S) toen daarom de volgende vraag voorgelegd: *Op welke wijze kan de omvang en ontwikkeling van de straatdealerproblematiek in de binnenstad zo goed mogelijk in kaart gebracht worden? Maak hierbij zoveel mogelijk gebruik van bestaande bronnen en doe waar nodig aanvullend(e) metingen/onderzoek.*

Naar aanleiding van deze vraag heeft O&S in 2023 een samenvattende indicatorentabel ontwikkeld om de omvang van de straatdealerproblematiek in kaart te brengen en te kunnen monitoren, met daarbij uitgebreider naslagwerk bij de indicatoren in Excel. Het is daarbij niet mogelijk om een 100 procent sluitend en volledig beeld te schetsen van het (precieze) aantal straatdealers dat actief is in de binnenstad. Wel kan, door te kijken naar de diverse indicatoren, een algeheel beeld gevormd worden van de ontwikkeling van de problematiek. Alle indicatoren op zichzelf geven geen sluitend beeld van de omvang van straatdealers in de binnenstad en de ontwikkeling daarin, maar de indicatoren met elkaar gecombineerd kunnen wel een indicatie geven. De directie OOV heeft aan O&S gevraagd om in 2025 de indicatorentabel te updaten. In dit rapport komen de resultaten daarvan aan de orde. Bij dit rapport hoort een Excelbestand met daarin de indicatorentabel en de achterliggende data (“Indicatorentabel straatdealers binnenstad.xlsx”). In de bijlage van dit rapport is de indicatorentabel (in afgeslankte vorm) ook te vinden.

Werkwijze

Hieronder wordt voor de drie doelen van de aanpak straatdealers beschreven welke indicatoren worden gebruikt.

Minder actieve straatdealers in de binnenstad
Voor dit doel wordt gekeken naar het aantal bij de politie geregistreerde incidenten en verdachten van straatdealen, opgelegde verblijfsverboden, observaties/registraties in de cameratoezichtruimte en het aantal bezoekers in Centrum. Hieronder zijn alle indicatoren opgesomd:

- Aantal incidenten straatdealen (bezit harddrugs, handel hard- en softdrugs en straatdealen) in Centrum
- Aantal verdachten van incidenten straatdealen in Centrum
- Aantal opgelegde dealerverblijfsverboden in dealeroverlastgebied voor 3 maanden
- Aantal opgelegde dealerverblijfsverboden in dealeroverlastgebied voor 6 maanden
- Aantal opgelegde 24uurs-verblijfsverboden in algemeen overlastgebied Centrum voor (straatdealen (apv asd), bezit harddrugs en handel harddrugs)
- Aantal opgelegde 24uurs-verblijfsverboden in algemeen overlastgebied Centrum voor hinderlijk gedrag in of bij gebouwen (apv asd)
- Aantal opgelegde 24uurs-verblijfsverboden in algemeen overlastgebied Centrum voor overtreding justitiele voorwaarden
- Observaties/registraties cameratoezichtruimte in cameragebieden Wallen, uitgaanspleinen en station: APV-Dealen
- Observaties/registraties cameratoezichtruimte in cameragebieden Wallen, uitgaanspleinen en station: APV-Nepdope/dealen
- Observaties/registraties cameratoezichtruimte in cameragebieden Wallen, uitgaanspleinen en station: Veiligheid en openbare orde - dealen - drugszaak
- Aantal bezoekers in Amsterdam

Minder door bewoners en ondernemers van de binnenstad ondervonden overlast en criminaliteit van straatdealers
Voor dit doel wordt gekeken naar gegevens uit de Veiligheidsmonitor, waarin aan bewoners vragen zijn gesteld over verschillende vormen van overlast die te maken hebben met straatdealers. Ook wordt gekeken naar het aantal meldingen van straatdealers dat bij de gemeente is gedaan. Hieronder zijn alle indicatoren opgesomd:

- % Veel ervaren overlast van drugsgebruik (bewoners)
- % Veel ervaren overlast drugshandel (bewoners)
- % Vermoeden van personen in de buurt die betrokken zijn bij criminele activiteiten, waaronder op straat (bewoners)
- % Vermoeden van verkopen (hard)drugs (XTC, heroïne, cocaïne, LSD) (bewoners)
- Aantal SIG-meldingen straatdealen

Bewoners die bij de gemeente een SIG-melding doen, krijgen in sommige gevallen middels een AI-model de vraag of ze het vermoeden hebben dat er drugs worden verkocht. Alle meldingen waarbij op deze vraag met “ja” is geantwoord, zijn meegenomen in het aantal SIG-meldingen over straatdealen. Echter geeft dit een onderschatting, omdat er ook bewoners zijn die een melding over straatdealen hebben gedaan maar deze vraag niet kregen of aangeven dat ze niet het vermoeden hebben dat er drugs worden verkocht, terwijl uit de tekst van de melding blijkt dat hun melding wel over straatdealers gaat. Daarom is aanvullend hierop in samenwerking met OOV een tekstquery gemaakt waarbij in het SIG-systeem wordt gezocht op tekst die woorden omvatten die duiden op straatdealers. In de toelichting van meldingen is gezocht op een van de volgende termen: ‘dealer'/'dope'/'drug'/'cocaine'/'heroine'/'cocaïne'/'heroïne'/'xtc'/'GHB' in combinatie met een van de volgende termen 'handel'/'verkoop'/'deal'/'dope'/'handel'/'junk'. Daarnaast zijn

termen als ‘deal with’ en ‘dealing with’ juist uitgesloten, omdat die een andere betekenis hebben.

Minder aanwas van nieuwe straatdealers
Voor dit doel wordt gekeken naar verschillende politiecijfers. Het is helaas niet mogelijk om te achterhalen hoeveel verdachten voor het eerst verdacht zijn van straatdealen. Daarom wordt gekeken naar andere indicatoren die mogelijk (samen) een indicatie kunnen geven van de nieuwe aanwas. Hieronder zijn alle indicatoren opgesomd:

- % verdachten straatdealen dat in de twee jaar ervoor niet verdacht was
- % één keer in een periode van 3 jaar verdacht van straatdealen
- % minderjarige verdachten van straatdealen

Groepsgesprek

In een later stadium van dit onderzoek zal een groepsgesprek worden georganiseerd met professionals die de binnenstad goed kennen en mogelijk zicht hebben op de straatdealerproblematiek. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om wijkagenten, handhavers, hosts, straatcoaches, gebiedsmakelaars en veiligheidscoördinatoren. Tijdens het groepsgesprek zal de indicatorentabel met hen besproken worden. Hierbij staat de vraag centraal of de professionals de ontwikkelingen die geschetst worden op basis van de data herkennen. In een latere versie van dit rapport zullen de bevindingen uit het groepsgesprek worden toegevoegd. De huidige versie van dit rapport bevat deze bevindingen nog niet.

Rapportage

In deze rapportage wordt de ontwikkeling van alle indicatoren beschreven. De focus ligt op de ontwikkeling tussen 2023 en 2024, de twee meest recente jaren waarover de data beschikbaar zijn. Waar mogelijk wordt ook gekeken naar de ontwikkeling in de jaren daarvoor. In hoofdstuk één worden de indicatoren beschreven die iets kunnen zeggen over de omvang van straatdealers, in hoofdstuk twee worden de indicatoren beschreven die iets kunnen zeggen over de overlast van straatdealers en in hoofdstuk drie worden de indicatoren beschreven die iets kunnen zeggen over nieuwe aanwas van straatdealers.

1 Omvang straatdealers

In dit hoofdstuk wordt (voor stadsdeel Centrum) gekeken naar het aantal bij de politie geregistreerde incidenten en verdachten van straatdealen, opgelegde verblijfsverboden, observaties/registraties in de cameratoezichtruimte en het aantal bezoekers in Amsterdam. Deze indicatoren kunnen mogelijk een indicatie geven van de omvang van het aantal straatdealers.

1.1 Incidenten en verdachten

Het aantal bij de politie geregistreerde incidenten van straatdealen (bezit harddrugs, handel harddrugs, handel softdrugs en straatdealen) gepleegd in stadsdeel Centrum is tussen 2023 en 2024 afgenomen van 983 naar 794 incidenten (figuur 1.1). Tussen 2017 en 2021 nam het aantal incidenten ook af, om vervolgens tussen 2021 en 2023 weer toe te nemen. In de gehele stad is hetzelfde beeld te zien. Het is aannemelijk dat de coronamaatregelen in de jaren 2020 en 2021 voor een verdere daling hebben gezorgd, omdat er toen weinig bezoekers waren in de binnenstad en daarmee ook minder straatdealers. De toename vanaf 2021 komt dus waarschijnlijk doordat de coronamaatregelen werden opgeheven en zowel de bezoekers als de straatdealers weer terugkeerden naar de binnenstad.

Figuur 1.1 Aantal incidenten van straatdealen gepleegd in stadsdeel Centrum en Amsterdam, (2017-2024)

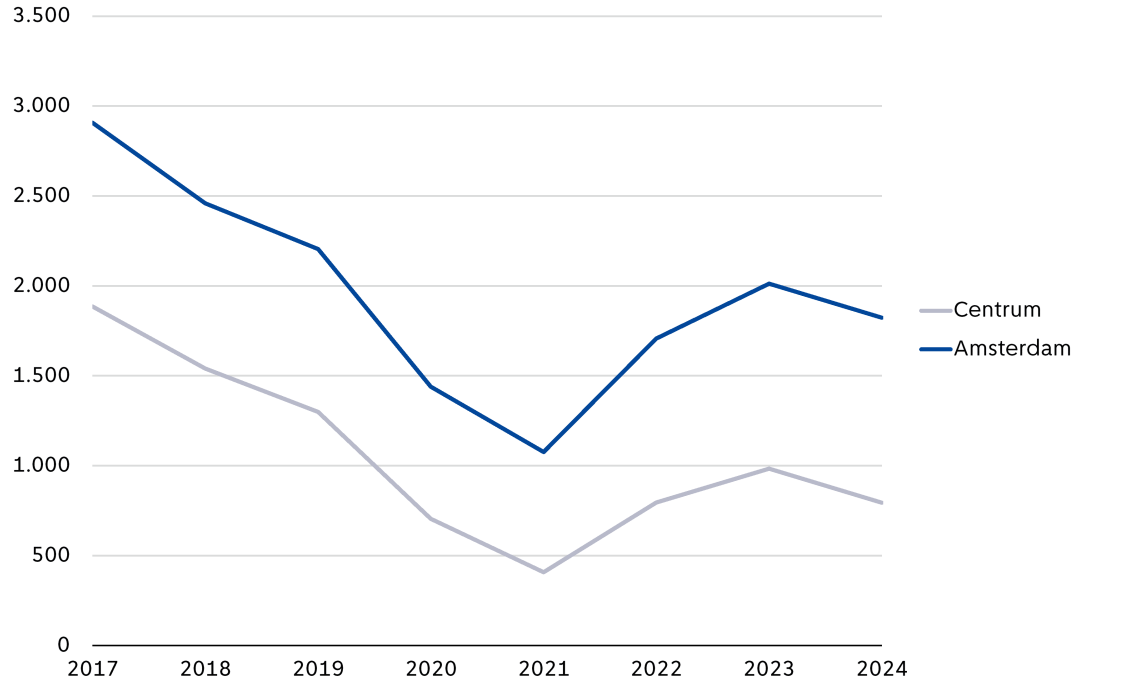

bron: Politie Eenheid Amsterdam

Wanneer we kijken naar de verschillende soorten incidenten, is te zien dat vooral de incidenten van de apv straatdealen (van 562 naar 465 incidenten) en handel in harddrugs (van 274 naar 173 incidenten) afnamen (figuur 1.2).

Figuur 1.2 Aantal incidenten van straatdealen gepleegd in stadsdeel Centrum, naar soort, (2017-2024)

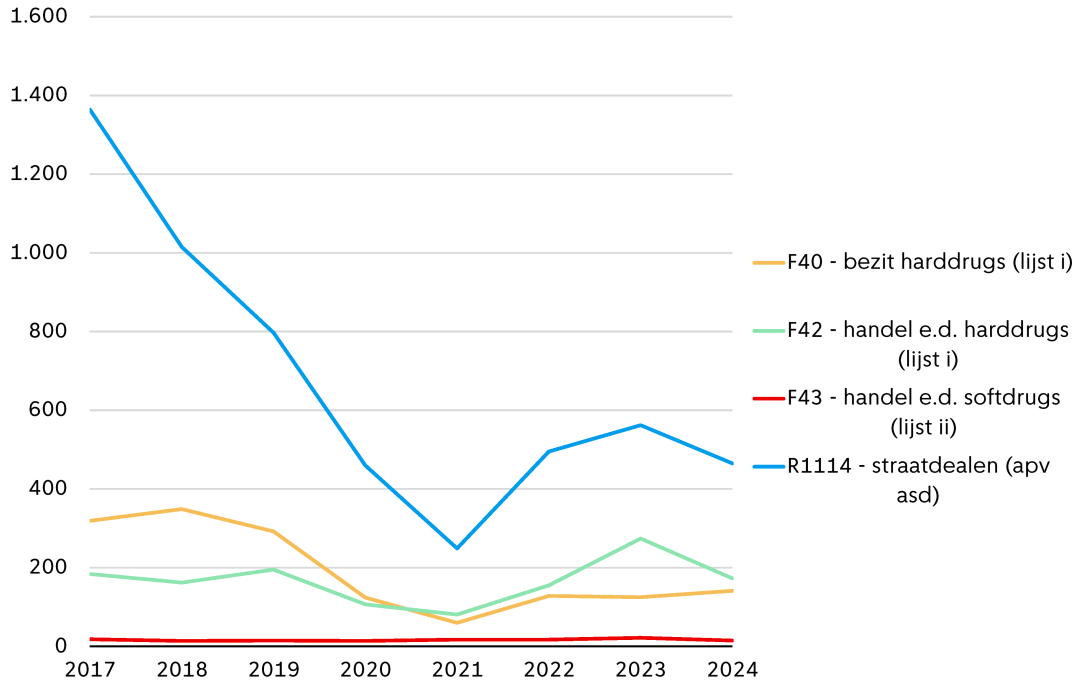

bron: Politie Eenheid Amsterdam

Het aantal unieke verdachten van straatdealen kent hetzelfde patroon als het aantal incidenten (figuur 1.3). Het aantal verdachten daalde tussen 2023 en 2024 van 781 naar 643 verdachten. Tussen 2017 en 2021 is ook een daling te zien in het aantal verdachten, terwijl tussen 2021 en 2023 een toename te zien is. Ook hier zou een effect van de coronamaatregelen kunnen spelen.

Figuur 1.3 Aantal unieke verdachten van straatdealen gepleegd in stadsdeel Centrum, (2017-2024)

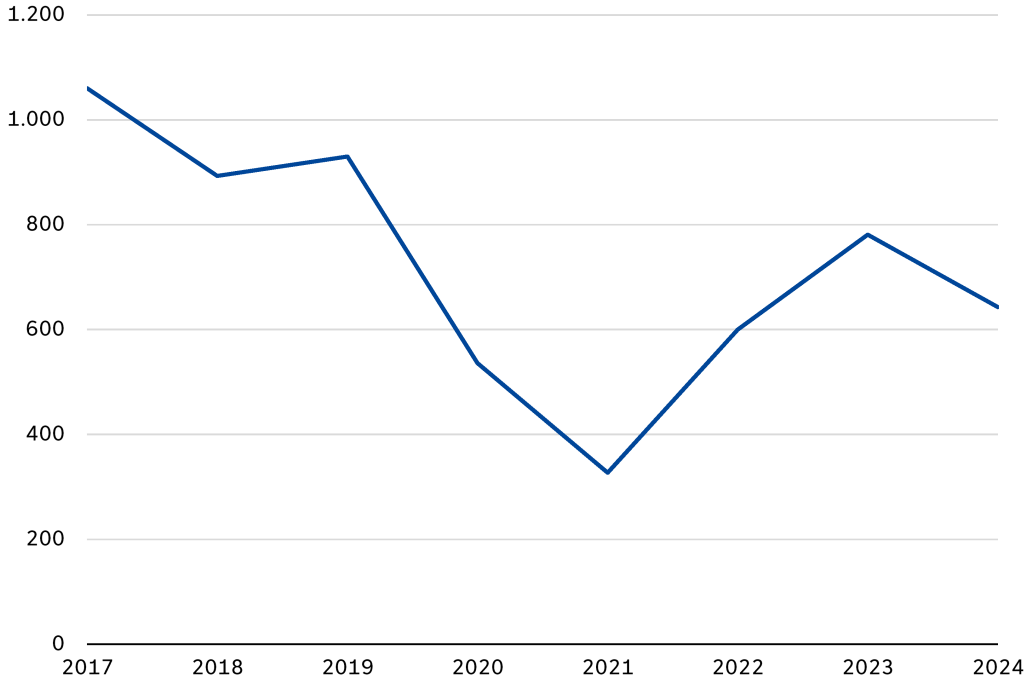

bron: Politie Eenheid Amsterdam

De dalende trend van zowel het aantal incidenten als het aantal verdachten van straatdealen kan betekenen dat de omvang van het aantal straatdealers is afgenomen, maar dat hoeft niet. Het kan ook duiden op een andere manier van werken/registreren of een verandering in de inzet. Daarnaast kan het ook betekenen dat straatdealers beter uit het zicht van de politie kunnen blijven. De daling die te zien is tussen 2023 en 2024 betekent dus niet per definitie dat er een daling is in het aantal straatdealers.

1.2 Verblijfsverboden

In het algemeen overlastgebied Centrum kunnen personen een verblijfsverbod krijgen voor verscheidene APV-overtredingen. In eerste instantie krijgen personen een verblijfsverbod voor 24 uur, welke kan oplopen tot één maand of drie maanden. Als we kijken naar het aantal opgelegde 24-uurs verblijfsverboden die te maken hebben met straatdealen (nepdope/straatdealen, handel harddrugs en bezit harddrugs) is te zien dat dit is afgenomen tussen 2023 en 2024, van 569 naar 478 verblijfsverboden (figuur 1.4). Tussen 2019 en 2021 is een afname te zien en tussen 2021 en 2023 een toename.
Verblijfsverboden die zijn opgelegd voor hinderlijk gedrag in of bij gebouwen en voor overtreding justitiële voorwaarden kunnen gerelateerd zijn aan drugs en straatdealen, maar dat hoeft niet. Het aantal opgelegde 24-uurs verblijfsverboden voor hinderlijk gedrag in of bij gebouwen is de laatste jaren toegenomen.

Figuur 1.4 Aantal opgelegde 24-uurs verblijfsverboden (gerelateerd aan) straatdealen in het algemeen overlastgebied Centrum (2019-2024)

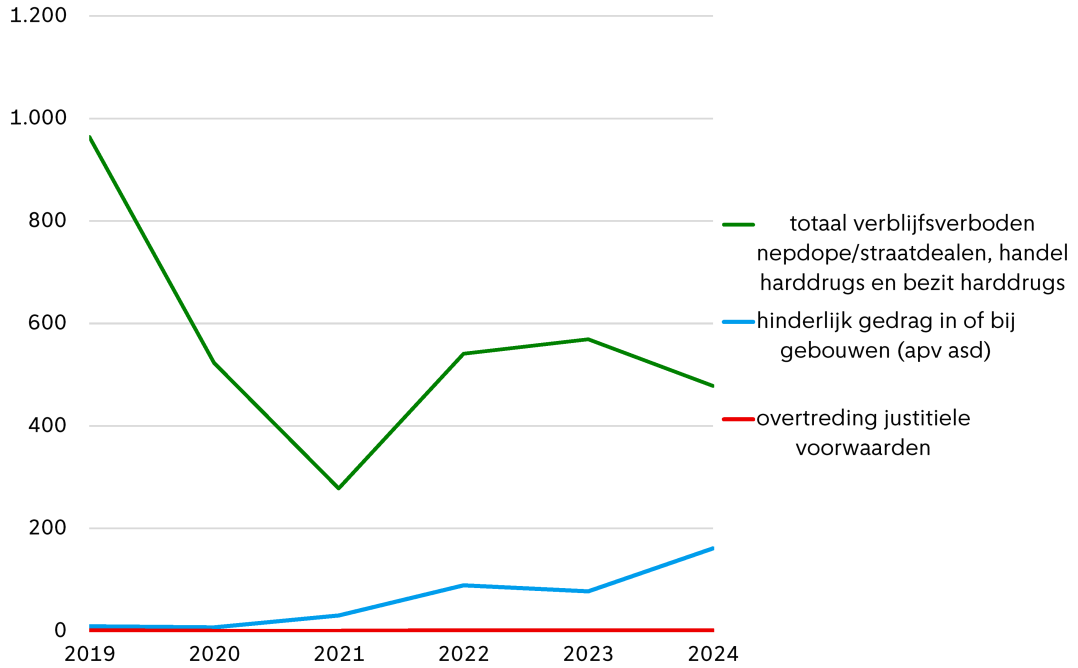

bron: Politie Eenheid Amsterdam/OOV/bewerking O&S

Wanneer we kijken naar de verschillende soorten verblijfsverboden die zijn opgelegd voor straatdealen, is te zien dat het het aantal opgelegde 24-uurs verblijfsverboden voor nepdope/straatdealen tussen 2019 en 2021 flink afnam, om na de coronacrisis weer toe te nemen tussen 2021 en 2023 (figuur 1.5). Tussen 2023 en 2024 is dit aantal weer gedaald van 519 naar 426. Hetzelfde patroon was te zien bij het aantal incidenten en verdachten van straatdealen. Handel in harddrugs is afgenomen tussen 2023 en 2024, terwijl bezit van harddrugs licht is toegenomen.

Figuur 1.5 Aantal opgelegde 24-uurs verblijfsverboden straatdealen in het algemeen overlastgebied Centrum, per soort (2019-2024)

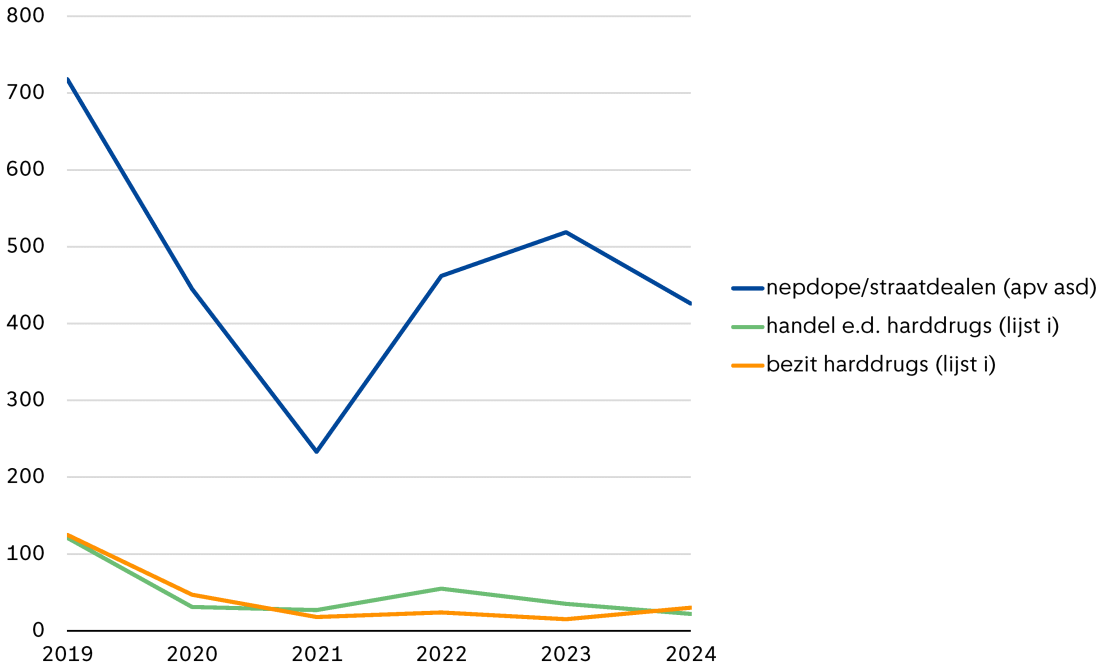

bron: Politie Eenheid Amsterdam/OOV/bewerking O&S

Naast algemene verblijfsverboden die straatdealers opgelegd kunnen krijgen, zijn er ook dealerverblijfsverboden. In het dealeroverlastgebied Centrum kunnen personen die binnen dit gebied (nep)drugs (ver)kopen aan de openbare weg en tevens antecedenten hebben op het gebied van handel in (nep)drugs, een dealerverblijfsverbod krijgen. Zij mogen dan voor drie maanden of voor zes maanden niet in het gebied komen. Tussen 2015 en 2021 is vooral een afname te zien in het aantal opgelegde dealerverblijfsverboden (figuur 1.6). Tussen 2021 en 2022 is vervolgens weer een toename te zien. Het aantal dealerverblijfsverboden voor 3 maanden is tussen 2022 en 2023 afgenomen van 145 naar 135 om in 2024 licht toe te nemen naar 139. Het aantal dealerverblijfsverboden voor 6 maanden is tussen 2022 en 2023 toegenomen van 31 naar 36, om in 2024 weer af te nemen naar 19.
De cijfers over verblijfsverboden zijn afhankelijk van politie-inzet en zeggen meer iets over de mate waarin het instrument (verblijfsverboden) wordt gebruikt dan over de ontwikkeling van het aantal straatdealers. Daarnaast is de mate van handhaving van een opgelegd verblijfsverbod relevant. Aan de andere kant zou het instrument niet worden ingezet als er geen straatdealers zouden zijn.
In 2025 zijn er ook gebiedsverboden voor 48 uur ingesteld, specifiek voor straatdealers. Deze zitten nog niet in de huidige data omdat die lopen tot en met 2024.

Figuur 1.6 Aantal opgelegde dealerverblijfsverboden in het dealeroverlastgebied Centrum voor 3 en 6 maanden (2015-2024)

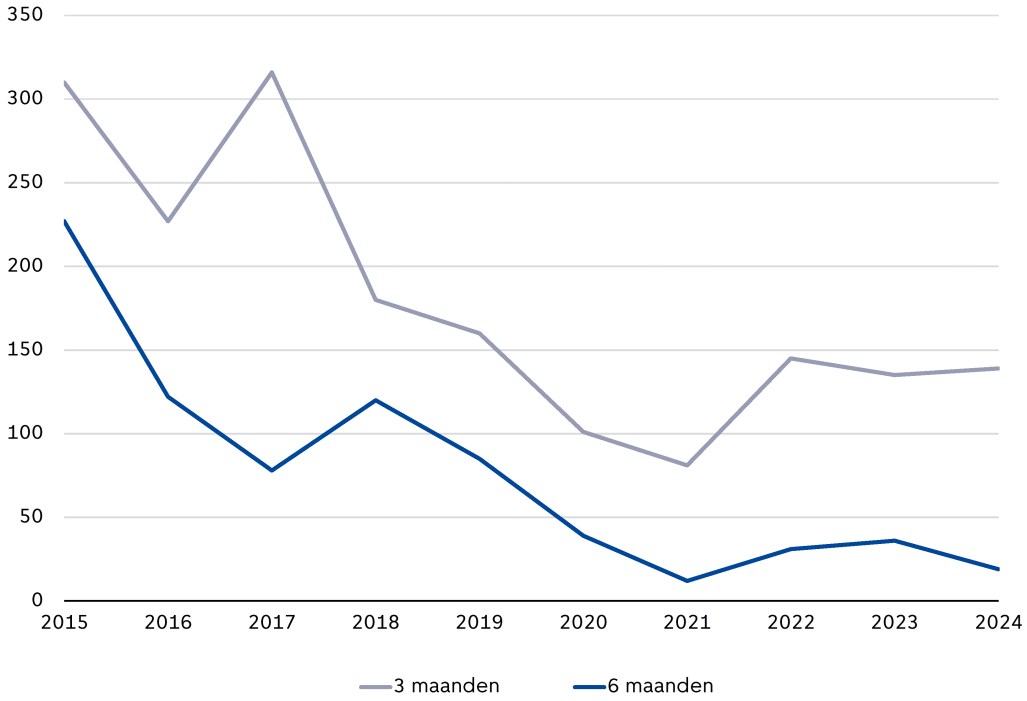

bron: Politie Eenheid Amsterdam/OOV/bewerking O&S

1.3 Cameraregistraties

In de binnenstad hangen relatief veel openbare orde camera's. In de CCTR (Centrale Cameratoezicht Ruimte) worden deze camerabeelden bekeken en observaties van incidenten geregistreerd. In 2024 waren er 280 cameraregistraties gerelateerd aan straatdealen en drugsgebruik en -bezit in de cameratoezichtgebieden in Centrum (Centrum, Uitgaanspleinen en Stationseiland). Dat is iets minder dan in 2023 (300 cameraregistraties). Ten opzichte van 2022 en 2021 is dit aantal wel flink toegenomen. Ook wanneer we kijken naar enkel de cameraregistraties die betrekking hebben op straatdealen (dealen, drugszaak en nepdope/dealen) zien we tussen 2021 en 2023 een toename en tussen 2023 en 2024 een afname. Zowel de cameraregistraties van dealen en nepdope/dealen namen af tussen 2023 en 2024, terwijl de cameraregistraties voor drugszaken toenamen (figuur 1.7).
Bij deze cijfers zijn enige kanttekeningen te plaatsen. Ze zijn namelijk afhankelijk van hoe vaak camerabeelden worden uitgekeken en hoe ze vervolgens geregistreerd worden. Verder is uit eerder onderzoek (O&S. *Werkwijze van straatdealers in de Amsterdamse binnenstad,* 2022) bekend dat straatdealers vaak uit het zicht van camera's gaan staan. Cameratoezicht is daardoor overigens wel effectief tegen straatdealers op een specifieke plek, alleen niet tegen de straatdealers zelf: er is een waterbedeffect. Straatdealers verplaatsen zich naar plekken waar geen cameratoezicht is.

Figuur 1.7 Aantal cameraregistraties voor de cameratoezichtgebieden in Centrum naar soort (2021-2024)

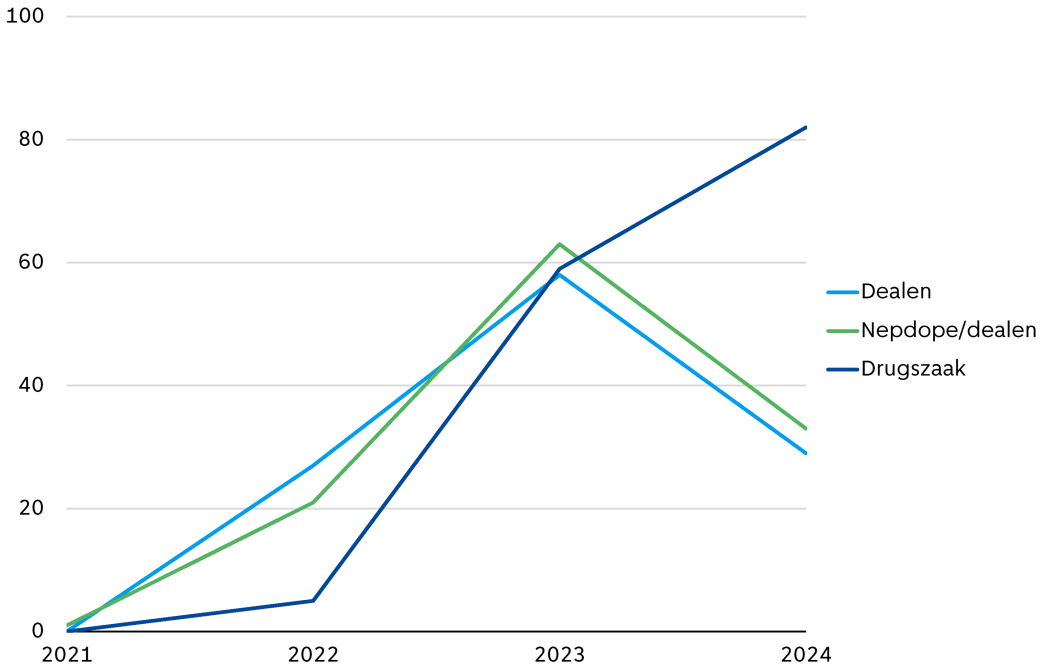

bron: CCTR/OOV

1.4 Bezoekers

De ervaring leert dat hoe meer bezoekers er in de binnenstad zijn, hoe meer straatdealers er actief zijn. Straatdealers richten zich namelijk vooral op toeristen. Daarom is het van belang te kijken naar de ontwikkeling van het aantal bezoekers in de stad. Deze cijfers zijn alleen beschikbaar voor heel Amsterdam en niet naar stadsdeel. Wel is bekend dat een groot deel van de bezoekers de binnenstad bezoekt. Tijdens de coronacrisis daalde het aantal bezoekers in Amsterdam, om vanaf 2021 weer toe te nemen (figuur 1.8). Tussen 2022 en 2023 is het aantal bezoekers toegenomen van ruim 21 miljoen naar bijna 24,5 miljoen. In 2024 is de toename afgevlakt; het aantal bezoekers ligt met ruim 24 miljoen een kleine 400.000 lager dan in 2023. Dit komt met name door een afname van buitenlandse dagbezoekers. Het aantal bezoekers ligt in 2023 en 2024 wel hoger dan voor de coronacrisis in 2019.

Figuur 1.8 Aantal (geschatte) bezoekers in Amsterdam, 2019-2024*

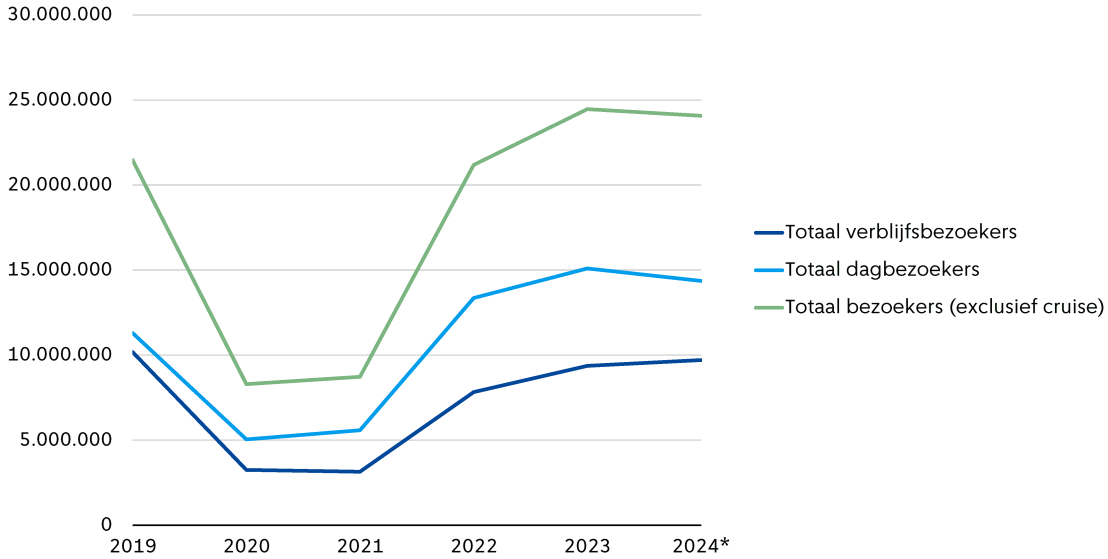

* 2024 betreft voorlopige cijfers
Databronnen: CBS/NBTC/EZ/ACP/O&S.

2 Overlast van straatdealers

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar gegevens uit de Veiligheidsmonitor, een enquête waarin aan bewoners vragen zijn gesteld over verschillende vormen van overlast die te maken hebben met straatdealers. Ook wordt gekeken naar het aantal meldingen van straatdealers dat door bewoners bij de gemeente is gedaan.

2.1 Overlast drugsgebruik en drugsverkoop

Amsterdammers zijn in de Veiligheidsmonitor gevraagd of zij overlast ervaren van drugsgebruik in de buurt. In de binnenstad op de Burgwallen-Oude Zijde wordt de meeste overlast hiervan ervaren (figuur 2.1). In 2024 zegt 43 procent van de ondervraagde bewoners van de Burgwallen-Oude Zijde veel overlast te ervaren van drugsgebruik in de buurt. Dat is toegenomen ten opzichte van 2023 toen dit aandeel 34 procent was. Gemiddeld in stadsdeel Centrum gaat het om 13 procent van de bewoners in 2024 en gemiddeld in Amsterdam om 7 procent. Ook op de Burgwallen-Nieuwe Zijde wordt relatief veel en in toenemende mate overlast van drugsgebruik ervaren: in 2024 ging het om 31 procent, tegenover 21 procent in 2023.

Figuur 2.1 Aandeel bewoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van drugsgebruik in de buurt (procenten, 2021-2024)

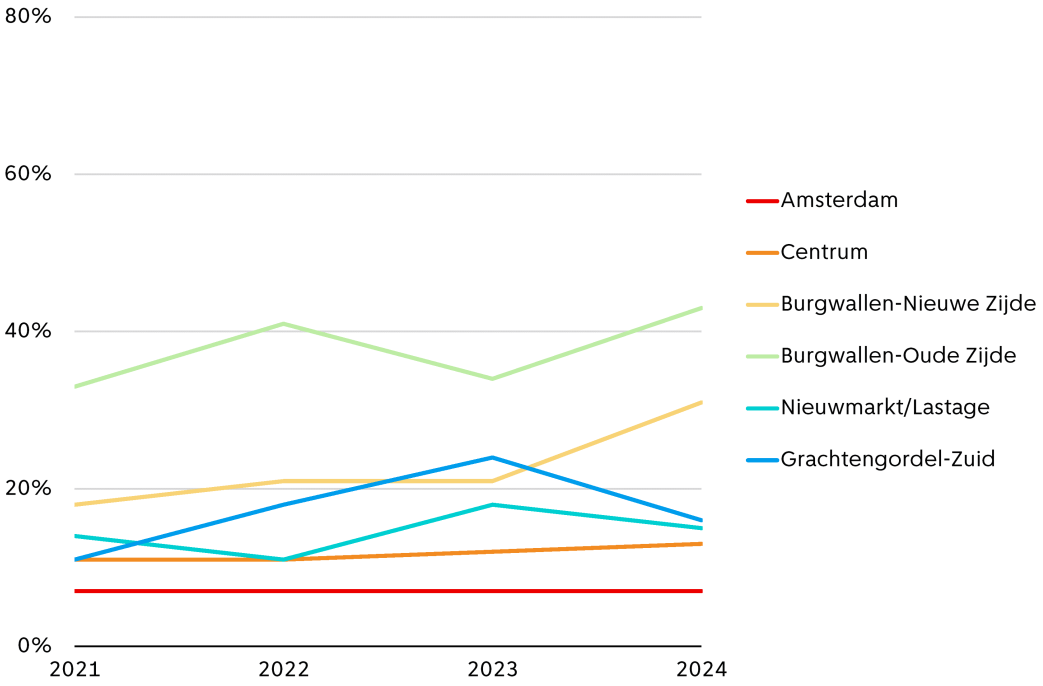

bron: Veiligheidsmonitor Amsterdam-Amstelland/O&S

In de Veiligheidsmonitor is ook gevraagd in hoeverre bewoners in hun buurt overlast ervaren van drugshandel. Wederom wordt in de binnenstad op de Burgwallen-Oude Zijde de meeste overlast ervaren (figuur 2.2). In 2024 zegt 52 procent van de ondervraagde bewoners van de

Burgwallen-Oude Zijde veel overlast te ervaren van drugshandel. Dit is de laatste jaren toegenomen, in 2023 ging het om 37 procent. Op de Burgwallen-Nieuwe Zijde ligt dit aandeel veel lager, 15% in 2024. Gemiddeld in stadsdeel Centrum gaat het om 10 procent en gemiddeld in Amsterdam om 6 procent.

Figuur 2.2 Aandeel bewoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van drugshandel in de buurt (procenten, 2021-2024)

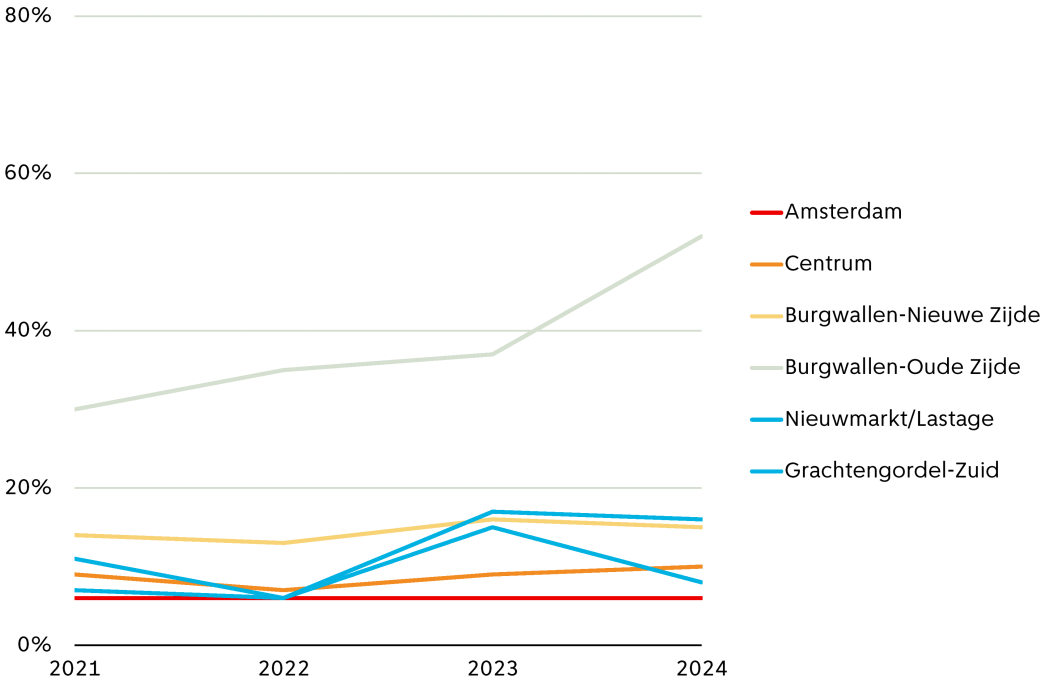

bron: Veiligheidsmonitor Amsterdam-Amstelland/O&S

2.2 Vermoedens verkopen drugs en samenkomst criminelen

In de Veiligheidsmonitor is bewoners een aantal situaties voorgelegd met de vraag of het voorkomt in de buurt. Zo is er gevraagd in hoeverre zij het vermoeden hebben dat er in de buurt personen samenkomen die mogelijk bij criminele activiteiten betrokken zijn, in horeca, in woningen/garageboxen, op straat of in voertuigen. In de binnenstad op de Burgwallen-Oude Zijde is dit vermoeden het sterkst (figuur 2.3). Hier zegt 46 procent van de ondervraagde bewoners zeker te weten of sterk het vermoeden te hebben dat dit voorkomt. Dit is licht toegenomen ten opzichte van 2023 toen het om 42 procent ging. Op de Burgwallen-Nieuwe Zijde is juist een daling te zien. In 2023 had 35 procent van de bewoners het vermoeden dat dit voorkwam in de buurt, tegenover 14 procent in 2024.

Figuur 2.3 Aandeel bewoners dat aangeeft zeker te weten of sterk het vermoeden te hebben dat er in de buurt personen samenkomen die mogelijk bij criminele activiteiten betrokken zijn (procenten, 2021-2024)

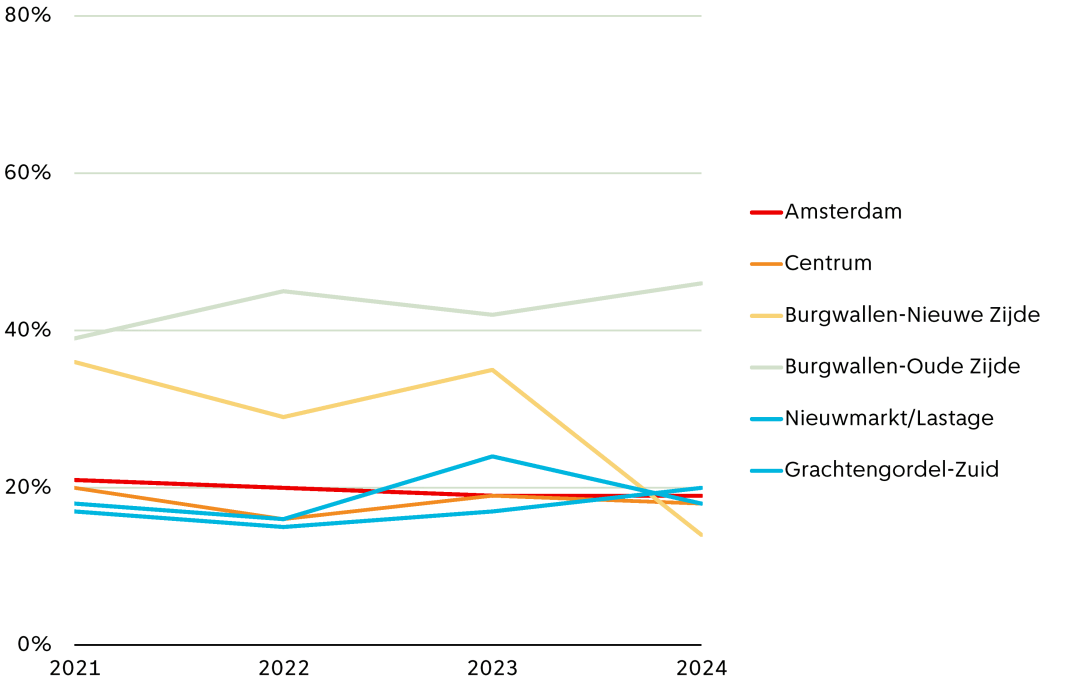

bron: Veiligheidsmonitor Amsterdam-Amstelland/O&S

Aan bewoners is ook gevraagd in hoeverre zij het vermoeden hebben dat er in de buurt (hard)drugs worden gekocht. In de jaren 2021 t/m 2023 werd gevraagd naar drugs en in het jaar 2024 is de vraag gespecificeerd naar harddrugs. Dit kan invloed hebben op de vergelijkbaarheid van de resultaten. In bijna alle wijken is het aandeel bewoners dat aangeeft zeker te weten of sterk het vermoeden te hebben dat er in de buurt (hard)drugs worden verkocht gedaald. Dit kan dus komen doordat er niet meer naar softdrugs is gevraagd, maar enkel naar harddrugs. In de Burgwallen-Oude Zijde ging het in 2023 om 77 procent en in 2024 om 72 procent, een stuk hoger dan gemiddeld (17% in Amsterdam en 25% in Centrum).

Figuur 2.4 Aandeel bewoners dat aangeeft zeker te weten of sterk het vermoeden te hebben dat er in de buurt (hard)drugs worden verkocht (procenten, 2021-2024)

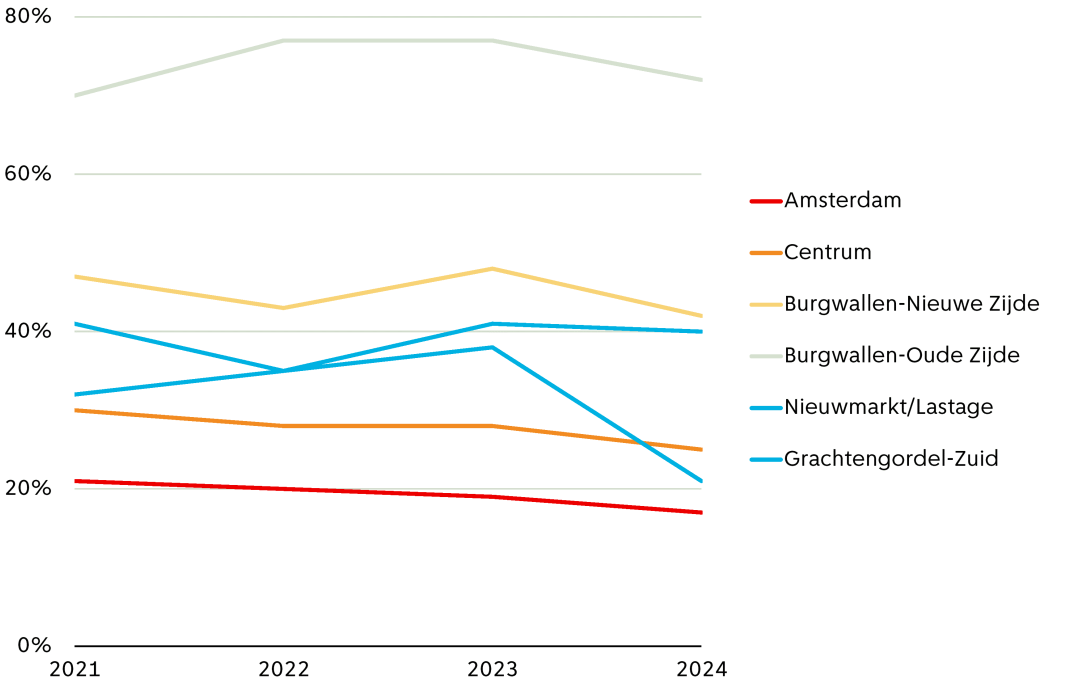

bron: Veiligheidsmonitor Amsterdam-Amstelland/O&S

2.3 SIG-meldingen

SIG is het systeem dat door de gemeente wordt gebruikt om signalen en meldingen vanuit bewoners, ondernemers en in sommige gevallen ambtenaren te verwerken en behandelen. Meldingen komen hier op verschillende manieren binnen en zij kunnen betrekking hebben op een breed scala aan problematiek. Er is geen specifieke meldcategorie over straatdealen, maar met een tekstquery en filtervraag (zie inleiding) is bekeken welke meldingen over straatdealers gaan. In Centrum gaat het in 2024 om 488 meldingen. Dat is toegenomen ten opzichte van 2023 (299 meldingen) en 2022 (302 meldingen) (figuur 2.5). Ook in de gehele stad zijn deze meldingen toegenomen. Verder zijn er relatief veel meldingen over straatdealers in stadsdeel Oost gedaan, in 2024 zelfs iets meer dan in Centrum (534 meldingen). Ook hier is de laatste jaren een toename te zien. Binnen Centrum zijn de meeste meldingen gedaan op de Burgwallen-Oude Zijde (182 meldingen). Dit is toegenomen ten opzichte van 2023 en 2022. Binnen de Burgwallen-Oude Zijde zijn de meeste meldingen op de Kop Zeedijk gedaan (102 meldingen in 2024).

Figuur 2.5 Aantal SIG-meldingen over straatdealers (2022-2024)

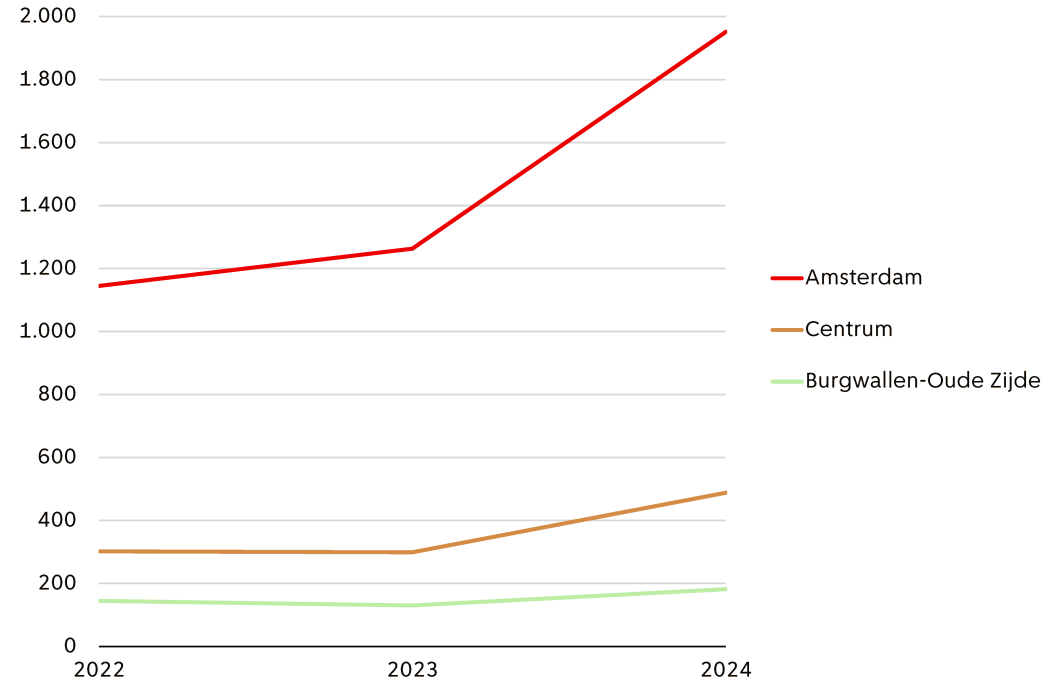

bron: Dienstverlening/OOV

3 Nieuwe aanwas straatdealers

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar verschillende politiecijfers over verdachten van straatdealen die mogelijk iets kunnen zeggen over de omvang van nieuwe aanwas van straatdealers. Er zijn helaas geen cijfers beschikbaar over het aantal verdachten dat voor de eerste keer in hun leven verdacht is van straatdealen. Daarom wordt er ingegaan op verdachten van straatdealen die in de twee jaar daarvoor niet verdacht waren van straatdealen, het aandeel verdachten dat één keer verdacht is geweest van straatdealen in een bepaalde periode en naar het aandeel minderjarigen onder de verdachten van straatdealen.

3.1 Verdacht van straatdealen, maar niet in de twee jaar daarvoor

In 2024 was 66 procent van de verdachten van straatdealen in Centrum niet verdacht van straatdealen in de twee jaar daarvoor (figuur 3.1). Dit aandeel is afgenomen ten opzichte van 2023 (77%) en 2022 (75%). Hoe hoger het aandeel, hoe waarschijnlijker het zou kunnen zijn dat er nieuwe aanwas bestaat onder de verdachten omdat zij in de twee jaar daarvoor niet verdacht waren van straatdealen. Gemiddeld in Amsterdam ligt het aandeel hoger dan in Centrum. In 2024 was 76 procent van de verdachten van straatdealen in Amsterdam niet verdacht in de twee jaar daarvoor. Net als in Centrum is dit aandeel lager dan in 2023 en 2024.

Figuur 3.1 Aandeel verdachten van straatdealen ten opzichte van het totaal aantal verdachten straatdealen in Centrum dat in het betreffende jaar verdacht was, maar in de twee jaar daarvoor niet, procenten (2022-2024)

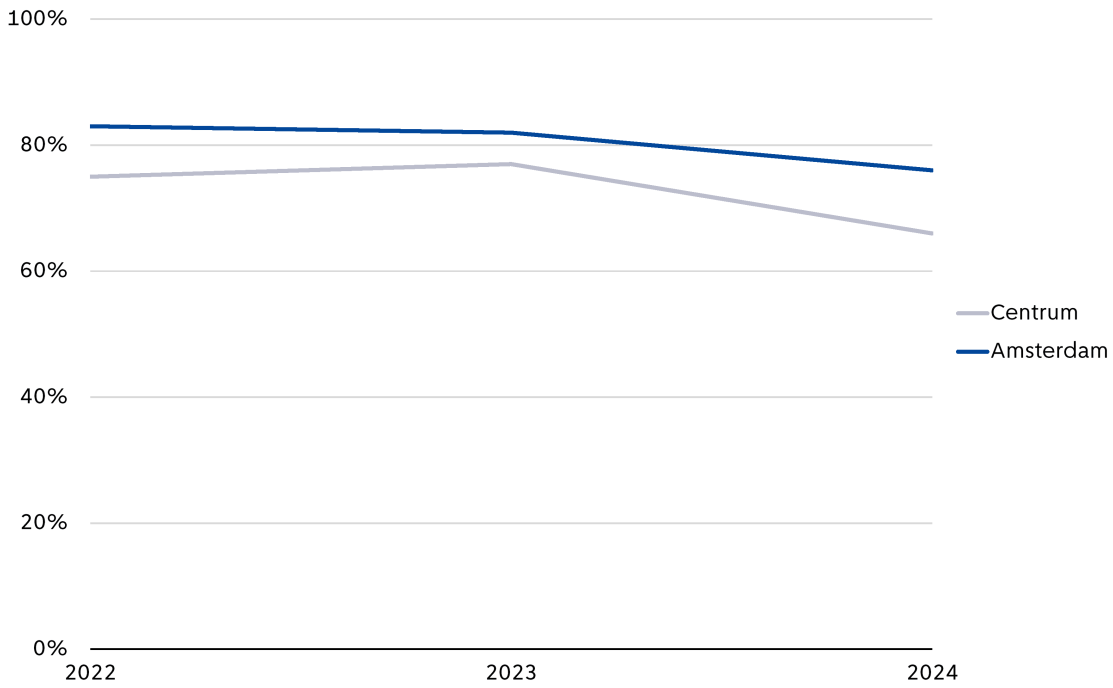

bron: Politie Eenheid Amsterdam/bewerking O&S

Er zijn wel kanttekeningen te plaatsen bij deze cijfers. Het is namelijk mogelijk dat iemand in een recenter verleden wel al eerder verdacht is geweest, alleen niet in de twee jaar daarvoor. Cijfers over welke verdachten voor het eerst in hun leven verdacht zijn van straatdealen, zijn niet beschikbaar. Daarnaast speelt mee dat niet elke straatdealer gepakt wordt, of pas voor het eerst gepakt wordt maar al langere tijd actief is als straatdealer. Deze cijfers zijn dus zeer indicatief.

3.2 Eén keer verdacht van straatdealen

Voor verschillende incidenten die gerelateerd zijn aan straatdealen is bekeken welk aandeel van de verdachten één keer verdacht is (geweest) in een bepaalde periode. Zo is van handel in softdrugs 94 procent van de verdachten één keer verdacht geweest in de periode 2022-2024 (figuur 3.2). Dit aandeel is lager dan in de periode 2020-2022 (100%) en 2017-2019 (98%). Van de APV straatdealen was 58 procent van de verdachten één keer verdacht in de periode 2022-2024. Dat is lager dan in 2020-2022 (64%) en hoger dan in 2017-2019 (44%). Hoe hoger het aandeel, hoe waarschijnlijker het is dat er zich nieuwe aanwas onder de verdachten bevindt. Kanttekeningen hierbij zijn dat het kan voorkomen dat een straatdealer in een bepaalde periode één keer verdacht is, maar in een eerdere periode ook verdacht was. Eén keer verdacht zijn hoeft dus niet te betekenen dat het ook de eerste keer is. Het zou ook kunnen betekenen dat verdachten minder snel meer dan één keer worden verdacht omdat ze dan beter weten hoe ze uit het zicht van de politie moeten blijven of omdat de pakkans bij nieuwe straatdealers hoger ligt. Dit kan voorkomen terwijl er geen nieuwe dealers bijkomen.

Figuur 3.2 Aandeel verdachten van straatdealen ten opzichte van het totaal aantal verdachten straatdealen in Centrum dat in de betreffende periode één keer verdacht was, naar soort incident, procenten (2017-2024)

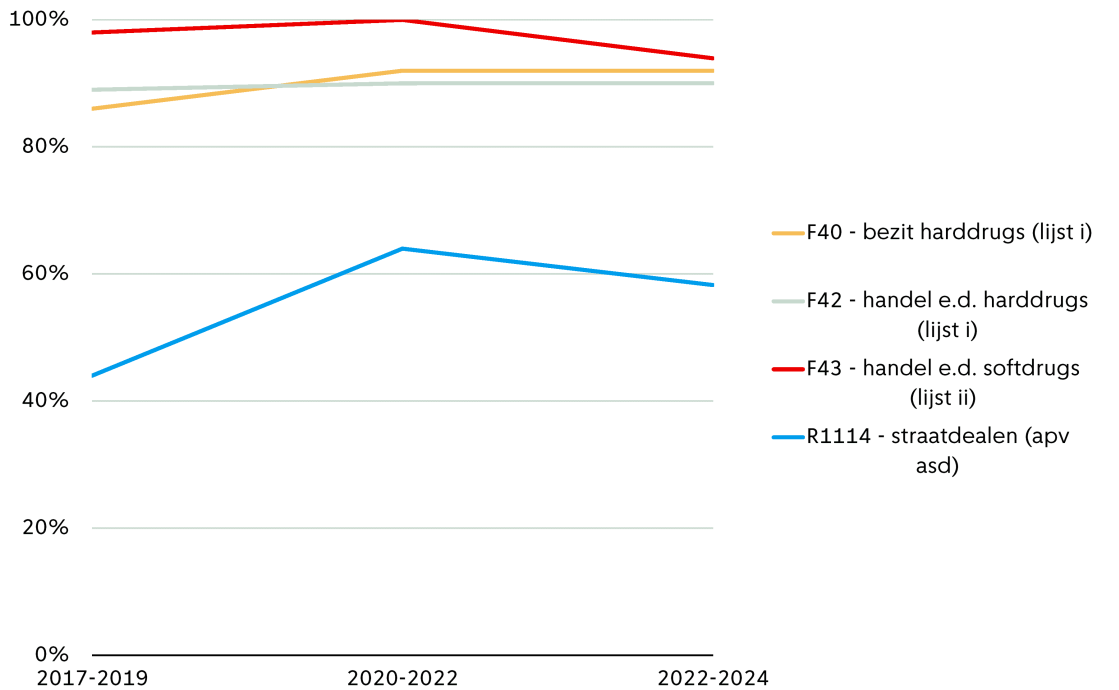

bron: Politie Eenheid Amsterdam/bewerking O&S

3.3 Minderjarige verdachten

Vijf procent van de verdachten van straatdealen in Centrum was in 2024 op het moment van plegen minderjarig, dus in de leeftijd tot en met 17 jaar (figuur 3.3). In 2023 ging het ook om 5 procent en in 2022 om 3 procent. De meerderheid van de straatdealers is meerderjarig. Er zou verondersteld kunnen worden dat hoe groter het aandeel minderjarige verdachten is, hoe groter de kans op nieuwe aanwas is. Een ouder iemand heeft simpelweg meer jaren de tijd gehad om te dealen, dan een jonger iemand. Dit is echter wel heel speculatief.

Figuur 3.3 Aandeel minderjarige verdachten (0-17 jaar) van straatdealen ten opzichte van het totaal aantal verdachten van straatdealen in Centrum, procenten (2022-2024)

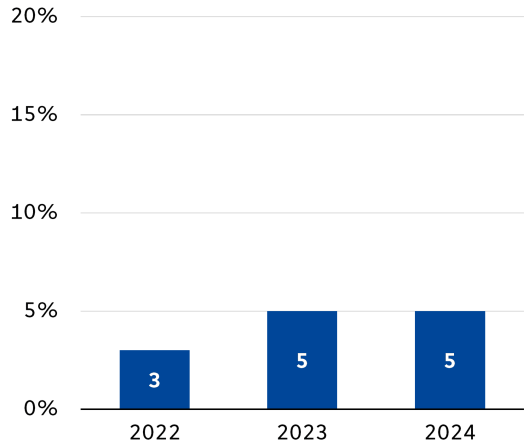

* Het gaat hier om de leeftijdscategorie op het moment van plegen van de unieke personen met de rol verdachte bij de straatdealerincidenten gepleegd in stadsdeel Centrum.

bron: Politie Eenheid Amsterdam/bewerking O&S

Bijlage indicatorentabel

Minder actieve straatdealers in de binnenstad	2021	2022	2023	2024	ontwikkeling 2023-2024
Aantal incidenten straatdealen in Centrum	407	795	983	794	-19%
Aantal verdachten incidenten straatdealen in Centrum	327	600	781	643	-18%
Aantal opgelegde dealerverblijfsverboden in dealeroverlastgebied voor 3 maanden	81	145	135	139	3%
Aantal opgelegde dealerverblijfsverboden in dealeroverlastgebied voor 6 maanden	12	31	36	19	-47%
Aantal opgelegde 24uurs-verblijfsverboden in algemeen overlastgebied Centrum voor straatdealen	278	541	569	478	-16%
Aantal opgelegde 24uurs-verblijfsverboden in algemeen overlastgebied Centrum voor hinderlijk gedrag in of bij gebouwen (apv asd)	30	89	77	161	109%
Aantal opgelegde 24uurs-verblijfsverboden in algemeen overlastgebied Centrum voor overtreding justitiele voorwaarden	0	1	1	1	0%
Observaties/registraties cameratoezichtruimte in cameragebieden Wallen, uitgaanspleinen en station: APV-Dealen	0	27	58	29	-50%
Observaties/registraties cameratoezichtruimte in cameragebieden Wallen, uitgaanspleinen en station: APV-Nepdope/dealen	1	21	63	33	-48%
Observaties/registraties cameratoezichtruimte in cameragebieden Wallen, uitgaanspleinen en station: Veiligheid en openbare orde - dealen - drugszaak	0	5	59	82	39%
Aantal bezoekers in Amsterdam	8.726.000	21.189.000	24.469.000	24.078.000	-2%
Minder door bewoners en ondernemers van de binnenstad ondervonden overlast en criminaliteit van straatdealers					
% Veel ervaren overlast van drugsgebruik (bewoners Burgwallen-Oude Zijde)*	33	41	34	43	26%
% Veel ervaren overlast drugshandel (bewoners Burgwallen-Oude Zijde)*	30	35	37	52	41%
% Vermoeden van personen in de buurt die betrokken zijn bij criminele activiteiten, waaronder op straat (bewoners Burgwallen-Oude Zijde)*	39	45	42	46	10%
% Vermoeden van verkopen (hard)drugs (XTC, heroïne, cocaïne, LSD) (bewoners Burgwallen-Oude Zijde)*	70	77	77	72	-6%
Aantal SIG-meldingen straatdealen Centrum	nb	302	299	488	63%

Minder aanwas van nieuwe straatdealers					
Aantal verdachten straatdealen Centrum, maar niet verdacht in de twee jaar daarvoor	nb	453	600	426	-29%
% verdachten straatdealen Centrum, maar niet verdacht in de twee jaar daarvoor	nb	75	77	66	-14%
% één keer verdacht bezit harddrugs in Centrum	86	92	nvt	92	0%
% één keer verdacht handel harddrugs in Centrum	89	90	nvt	90	0%
% één keer verdacht handel softdrugs in Centrum	98	100	nvt	94	-6%
% één keer verdacht nepdope in Centrum	44	64	nvt	58	-9%
% minderjarige verdachten (0-17 jaar) straatdealen Centrum	nb	3	5	5	0%

Onderzoek en Statistiek

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

onderzoek.amsterdam.nl